

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

ЦИВІЛЬНИЙ ЗАХИСТ В УМОВАХ ВІЙНИ

*Збірник тез доповідей
I Міжнародної науково-практичної конференції*

17-18 квітня 2025 року

Цивільний захист в умовах війни : збірник тез доповідей I Міжнародної науково-практичної конференції, м. Львів, 17-18 квітня 2025 року. Львів: ЛДУ БЖД, 2025. 298 с.

РЕДКОЛЕГІЯ:

Василь ЛОЇК	кандидат технічних наук, доцент, начальник кафедри цивільного захисту, ЛДУБЖД
Роман ЯКОВЧУК	доктор технічних наук, доцент, начальник факультету цивільного захисту ЛДУБЖД
Ольга МЕНЬШИКОВА	кандидат фізико-математичних наук, доцент, заступник начальника факультету цивільного захисту, ЛДУБЖД
Андрій ГАВРИСЬ	кандидат технічних наук, доцент, заступник начальника кафедри цивільного захисту, ЛДУБЖД
Олександр СИНЕЛЬНИКОВ	кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри цивільного захисту, ЛДУБЖД
Андрій ГАВРИЛЮК	кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри цивільного захисту, ЛДУБЖД
Павло БОСАК	кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри цивільного захисту, ЛДУБЖД
Андрій ТАРНАВСЬКИЙ	кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри цивільного захисту, ЛДУБЖД
Мар'ян ЛАВРІВСЬКИЙ	старший викладач кафедри цивільного захисту, ЛДУБЖД
Олександр ЛЮБОВЕЦЬКИЙ	старший викладач кафедри цивільного захисту, ЛДУБЖД
Володимир РИХВА	викладач кафедри цивільного захисту, ЛДУБЖД
Олександра ПЕКАРСЬКА	викладач кафедри цивільного захисту, ЛДУБЖД
Максим ДОВГАНОВСЬКИЙ	викладач кафедри цивільного захисту, ЛДУБЖД
Вікторія ФІЛІПОВА	викладач кафедри цивільного захисту, ЛДУБЖД

У збірнику тез I Міжнародної науково-практичної конференції «Цивільний захист в умовах війни» висвітлено досвід сучасних тенденцій й викликів в організації цивільного захисту в умовах війни, а також формування основних напрямків вдосконалення та розвитку системи цивільного захисту.

Для наукових, науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів освіти, працівників наукових, виробничих установ, підрозділів ДСНС України, представників державних та місцевих органів влади, громадських і професійних організацій та здобувачів освіти.

Автори несуть особисту відповідальність за зміст представлених публікацій, достовірність результатів і дотримання вимог академічної доброчесності. Оргкомітет не несе відповідальності за порушення правил написання в друкованих авторських матеріалах.

6. Myers S. L. Russia Reactivates Its Trolls and Bots Ahead of Tuesday's Midterms. *The New York Times*. URL: <https://www.nytimes.com/2022/11/06/technology/russia-misinformation-midterms.html>.

7. The IRA, Social Media and Political Polarization in the United States, 2012-2018 / P. N. Howard et al. *Computational Propaganda Research Project*. 2019. URL: <https://digitalcommons.unl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1004&context=senatedocs>.

УДК 351.78:81'42

ЕФЕКТИВНІ КОМУНІКАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ У КРИЗОВИХ СИТУАЦІЯХ: ЛІНГВІСТИЧНІ ТА ДИСКУРСИВНІ ОСОБЛИВОСТІ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Н. А. Саламін

Львівський державний університет безпеки життєдіяльності

У сучасному світі ефективна комунікація є ключовим елементом при обміні ідеями, думками, намірами, відчуттями, інформацією. Комунікація — це одна з необхідних умов життя людини в соціумі, а комунікабельність — одна з важливих системних характеристик, супутніх успіху. Під комунікабельністю в соціальних групах розуміють здібність до спілкування, товариськість, здібність до спільної роботи. У інформаційних технологіях комунікабельність — це сумісність різнотипних систем передачі інформації.

Добре налагоджені комунікації сприяють забезпеченню організаційної ефективності. Прийнято вважати, що якщо організація ефективна в області комунікації, вона ефективна і у всіх інших видах діяльності.

Невід'ємною складовою комунікації також є управління кризовими ситуаціями. В умовах надзвичайних подій, таких як природні катастрофи, техногенні аварії чи військові загрози. Від правильності подачі інформації залежить не лише рівень суспільної довіри, а й безпека та життя людей. Офіційні повідомлення мають бути чіткими, структурованими та зрозумілими, адже невдале формулювання чи помилки в комунікації можуть спричинити паніку, дезорієнтацію або нехтування важливими інструкціями.

Однією з основних проблем у сфері кризової комунікації є якість офіційного дискурсу. Нерідко повідомлення містять надмірну кількість термінів, бюрократичні звороти або ж, навпаки, занадто емоційне забарвлення, що впливає на їхнє сприйняття. Крім того, актуальним залишається питання комунікативних помилок, які можуть мати катастрофічні наслідки.

У посібнику «Інформування населення в кризових умовах. Залучення жителів громад до процесів відбудови» зазначається, що «Криза — це неочікувана подія, що вимагає скоординованих зусиль від кількох учасників. У кризі існує три важливі виміри: сама криза, агенції та організації, що її усувають, і представлення самої кризи. Найбільші проблеми спричиняє не сама криза, а незрозумілі методи її подолання чи навіть її загострення з боку різних сторін, наприклад через низький рівень підготовки персоналу, невміння імпровізувати й виявляти гнучкість, недостатня поінформованість про події, проблеми з розумінням нових ролей і функцій, а також нерозуміння комунікативних структур сучасного суспільства.» [4]

Тому, під час кризових ситуацій, громадянам необхідно отримати відповіді на такі ключові питання:

- Яка подія відбулася?
- Що стало причиною цієї ситуації?
- Яких наслідків варто очікувати?
- Які заходи безпеки я можу вжити?
- Як зрозуміти, що ситуація змінюється?

- Коли небезпека мине?
- Де і коли можна отримати актуальну інформацію?

Аналізуючи мовні засоби, що використовуються в офіційних заявах, можна визначити оптимальні стратегії, які сприятимуть підвищенню рівня довіри громадськості до інформації:

Лінгвістичні особливості

1. Простота та зрозумілість мови: У кризових ситуаціях важливо уникати складних і технічних термінів, які можуть заплутати або викликати паніку. Комунікація повинна бути зрозумілою для широкої аудиторії, зокрема для людей, які не мають спеціальних знань.

2. Чіткість і лаконічність: Повідомлення повинні бути чіткими і містити основну інформацію (що сталося, що робити далі, куди звертатися). Кожне слово має бути націлене на досягнення конкретної мети.

3. Прямий стиль: Використання активного, а не пасивного голосу, наприклад, «Залишайтеся в укритті», замість «Повідомлення про укриття буде зроблено». Це створює відчуття контролю та терміновості.

4. Емоційна нейтральність: Важливо утримувати емоційний баланс у повідомленнях, не викликати паніку, але й не приховувати важливі факти. Емоційно нейтральний стиль підвищує довіру до джерела інформації.

5. Мотивуючі фрази: Для підтримки морального духу населення використовуються мотиваційні вирази. Це допомагає зберегти спокій і впевненість серед людей під час кризових ситуацій.

Дискурсивні особливості

1. Інструктаж і координація: У кризових ситуаціях важливо не тільки передавати інформацію, а й спрямовувати людей до конкретних дій. Інструкції повинні бути чіткими, поетапними та реалізовуваними у реальному часі.

2. Прозорість і регулярність оновлень: Інформація має бути надана не лише один раз, а й поновлюватися в міру розвитку ситуації. Це дозволяє уникнути непорозумінь і тримати громадськість в курсі подій.

3. Гнучкість у підходах: Дискурс, що застосовується в кризових ситуаціях, має бути адаптивним до зміни обставин. Врахування змін у ситуації, таких як нові загрози чи зміна напрямку евакуації, має відображатися в комунікації.

4. Роль медіа та соціальних мереж: У сучасних умовах кризові повідомлення часто поширюються через медіа, соціальні мережі та мобільні додатки. Ці платформи мають бути використані для поширення офіційної інформації, оскільки вони дозволяють швидко охопити велику кількість людей.

5. Міжвідомча комунікація: У кризових ситуаціях важливо забезпечити ефективну комунікацію між різними органами влади та службами цивільного захисту. Це дозволяє координувати дії, запобігати дублюванню інформації та забезпечити підтримку на всіх етапах кризової ситуації.

Підсумовуючи можна зазначити, що ефективна комунікація у сфері цивільного захисту повинна бути багатокомпонентною, де лінгвістичні стратегії взаємодіють з дискурсивними техніками. Використання зрозумілої, чіткої та лаконічної мови допомагає уникнути непорозумінь і паніки, тоді як структурований і логічний дискурс сприяє належному сприйняттю інформації та швидкому реагуванню. Регулярне оновлення повідомлень, їхня прозорість і адаптивність до змінних обставин підвищують рівень довіри до офіційних джерел та забезпечують ефективну взаємодію між органами влади, службами цивільного захисту й населенням. Залучення сучасних технологій і соціальних мереж значно розширює можливості для оперативного інформування та мобілізації ресурсів. Таким чином, поєднання лінгвістичних і дискурсивних стратегій у комунікації під час кризових ситуацій дозволяє мінімізувати ризики, зберігати громадський порядок та сприяти ефективному подоланню надзвичайних подій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Люблін В. Д. Деякі аспекти адміністративної відповідальності у сфері забезпечення цивільного захисту : thesis 2021.
URL: <http://sci.ldubgd.edu.ua:8080/jspui/handle/123456789/8312>
2. Ротар В., Пасинчук К. Професійна культура фахівця у сфері цивільного захисту як вектор успіху. *Молодь і ринок*. 2018. № 11(166). URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2018.151954>
3. Хитра О. Л. Реагування на кризові ситуації, що загрожують національній безпеці України: адміністративно-правові засади реалізації теорії та досвіду: монографія: – Львів: Растр-7, 2019. –398с.
URL: <file:///C:/Users/admin/Downloads/%D0%9C%D0%9E%D0%9D%D0%9E%D0%93%D0%A0%D0%90%D0%A4%D0%86%D0%AF%20-%201.pdf>
4. PROSTO Підтримка доступності послуг в Україні Інформування населення в кризових умовах. Залучення жителів громад до процесів відбудови. 2023. 156 с.
URL: https://prosto.in.ua/documents/712/PROSTO%20Manual%20Informing%20residents%20in%20a%20crisis_book_web.pdf.

УДК 37.013.3

ЗАХИСТ ВІД СОЦІАЛЬНИХ РИЗИКІВ В АСПЕКТІ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ ТА БЕЗПЕКИ ЖИТТЯ

О. В. Пивоваров, к.мед.н.

Харківський національний медичний університет

Ризики соціального характеру – це несприятливі процеси і явища, що виникають між людьми в суспільстві, і які становлять небезпеку для життя і здоров'я, їх прав та інтересів. Серед соціальних небезпек особлива увага приділяється питанням розвитку ігрової залежності. Ігрова залежність (ігроманія, лудоманія, гемблінг) — це патологічна схильність до азартних ігор офіційно визнана ВООЗ захворюванням та потребує звернення до лікаря-спеціаліста для діагностики та лікування. Процес розвитку залежності умовно поділяється на два етапи: проблемний етап (сформована адиктивна поведінка) та патологічний етап (ігрова залежність або компульсивна ігрова поведінка).

Актуальним медико-соціальним завданням є вивчення рівня зацікавленості термінами соціальні ризики, ігрова залежність, безпека життя серед населення, яке може бути здійснено з використанням можливостей пошукового ресурсу Google Trends.

Google Trends – це інформаційний ресурс, онлайн-інструмент для обробки значних обсягів даних, які містять інформацію про кількість пошукових запитів про явища, процеси, терміни в заданій точці планети за визначений період часу [1,2]. Google Trends надає інформацію про динаміку кількості пошукових запитів, що дозволяє встановити тренди змін. Накопичена база даних про запити дозволяє відзначити особливості запитів на певну тематику, зокрема, для їх порівняння за регіонами, оцінити популярні тенденції та зміни в пріоритетах користувачів протягом заданого часового проміжку [3]. Даний високотехнологічний інструмент ефективний при виявленні трендів у будь-яких сферах діяльності, зокрема у питаннях безпеки життя та здоров'язбереження.

Мета - оцінка змін у рівні зацікавленості термінами соціальні ризики, ігрова залежність, безпека життя серед населення з використанням сучасних технологій.

Матеріали та методи. Аналіз результатів за пошуковими запитами тем: соціальні ризики, ігрова залежність, безпека життя за останні 5 років в Україні з використанням сучасного пошукового онлайн-ресурсу Google Trends.

**ОСОБЛИВОСТІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ ПІД ЧАС ВІЙНИ В
УКРАЇНІ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

О.О. Барабаш228

**РОЛЬ УНІВЕРСИТЕТСЬКИХ R&D-РОЗРОБОК У СТВОРЕННІ ІННОВАЦІЙНОГО
БЕЗПЕКОВОГО СЕРЕДОВИЩА: ПРИКЛАДИ З ПРАКТИКИ**

Д.В. Бондар, В.В. Попович, О.В. Придатко, Р.О. Гриник.....230

СЕКЦІЯ 6

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ

**БЕЗПЕКА ЗАЛІЗНИЧНОГО ТА АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ ПІД
ЧАС ЕВАКУАЦІЇ НАСЕЛЕННЯ ПІД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОГО ВТОРГНЕННЯ
росії В УКРАЇНУ**

М.А. Гайнанов, М.А. Кондратюк, Ю.В. Колошко232

**ВИКОРИСТАННЯ ХІМІЧНИХ БОЙОВИХ АГЕНТІВ У КОНТЕКСТІ
ІРАНО-ІРАКСЬКОЇ ВІЙНИ 1980–1988 РОКІВ**

О.Ф. Бабаджанова, О.Д. Синельніков, О.Т. Ткачик.....233

**ВІЙНА, КОМУНІКАЦІЯ ТА ПСИХОЛОГІЯ: ВПЛИВ
ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ НА ГРОМАДЯНСЬКУ СВІДОМІСТЬ**

Р.Я. Яремко, К.Р. Дида236

**ЕФЕКТИВНІ КОМУНІКАЦІЙНІ СТРАТЕГІЇ У КРИЗОВИХ СИТУАЦІЯХ:
ЛІНГВІСТИЧНІ ТА ДИСКУРСИВНІ ОСОБЛИВОСТІ У СФЕРІ
ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ**

А. Саламін239

**ЗАХИСТ ВІД СОЦІАЛЬНИХ РИЗИКІВ В АСПЕКТІ
ЗДОРОВ'ЯЗБЕРЕЖЕННЯ ТА БЕЗПЕКИ ЖИТТЯ**

О.В. Пивоваров.....241

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ ВІЙСЬКОВО-СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

Ю.М. Нагірняк, М.Я. Нагірняк243

**ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ФАХОВИХ ПСИХОЛОГІВ ДЛЯ ДОПОМОГИ
НАСЕЛЕННЮ В УМОВАХ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ**

Ю.В. Вінтюк246

**ПРАГМАТИЧНИЙ АСПЕКТ МОВИ ВІЙНИ В ЗМІ: ВПЛИВ НА
ІНФОРМАЦІЙНУ БЕЗПЕКУ ТА СТІЙКІСТЬ СУСПІЛЬСТВА**

Ю.І. Дем'янчук248

**ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДТРИМКА НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНОГО
ПРОЦЕСУ ЯК СКЛАДОВА ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ ЗА
ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ**

(на прикладі Львівського державного університету безпеки життєдіяльності)
Ю.В. Вінтюк249

СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ЕКСТРЕМАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ ОПЕРАТИВНО-РЯТУВАЛЬНОЇ СЛУЖБИ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

Л.В. Пилипенко278

PREPARING FOR COMPLEXITY: FULL-SCALE EXERCISE FOR CIVIL PROTECTION IN CONFLICT ZONES

C. Resch280

ORGANIZATION OF COMMAND - EXAMPLE OF FIRE AND RESCUE DEPARTMENT

W. Stefic.....282

CYBERSECURITY RISK ASSESSMENT OF CRITICAL INFRASTRUCTURE FACILITIES

V. Yashchuk.....283

НАШІ ПАРТНЕРИ

